

Solrosornas revansch

En restaurang med huvudsyfte att personer med Downs syndrom ska ha jobb som alla andra. Finns i Rom. Med god mat, god stämning och fin kamratskap.

Text och bild: Daniel Gahnertz | [Prenumerera](#) | Artikel i [SocialPolitik nr 1 2015](#)

La Locanda dei Girasoli är en restaurang som skiljer sig från mängden. Det är inget ställe man bara slinker in på. Från tunnelbanestationen Numidio Quadrato i sydöstra Rom sträcker sig den märkliga gatan Via dei Sulpici, som efter halva vägen blir enkelriktad i motsatt riktning. Att gå är därför bästa sättet att ta sig till La Locanda dei Girasoli på nummer 117. Girasoli betyder solrosor på italienska, och mer ordagrant "att vrida sig mot solen". Solrosorna är en bra symbol för de åtta personer med Downs syndrom som arbetar där. Tanken är att var och en ska få möjlighet att "vrida sig mot solen", kunna få göra något meningsfullt, ha ett jobb som alla andra. Restaurangverksamhetens själva syfte är att anställda med Downs syndrom ska få chansen till aktivitet och liv och rörelse, komma hemifrån, få mycket mänsklig kontakt, både med arbetskamrater med och utan Downs syndrom men också med restaurangens gäster. Att kunna ha ett eget arbete som ger dem trygghet, en lön som ger värdighet och som stärker deras självkänsla.

Simone Ippoliti arbetar som servitör och stormtrivs. Han åker buss och tunnelbana på egen hand till och från jobbet varje arbetsdag. Viviana Polselli, som har arbetat på restaurangen sedan 2002, tar sig också till jobbet med kollektivtrafiken, men hennes 81-åriga pappa hämtar henne med bil från Castel Romano utanför Rom, efter varje arbetspass.

– Arbetet här betyder även mycket för föräldrarna, eftersom de får avlastning några timmar per dag. De måste våga ge sina barn det här utrymmet, som jag brukar kalla "detachment with

love", säger Cristina Falcinelli, informationsansvarig på Consorzio Sintesi, som driver restaurangen i dag.

La Locanda dei Girasoli öppnade redan 2000 av föräldrar till barn med Downs och under åren har de ställts inför många svårigheter. Ingen av de inblandade hade från början någon erfarenhet av restaurangbranschen. Ekonomin har varit tuff, till viss del på grund av det undanskymda läget, och periodvis har restaurangverksamheten fått ekonomiska bidrag på initiativ av Roms dåvarande borgmästare Walter Veltroni. Eldsjälar, stamgäster och sympatisörer av olika slag har också hjälpt till så att verksamheten har kunnat hålla sig flytande.

Men till slut blev projekt övermäktigt för initiativtagarna. I september 2013 övertogs restaurangen av det kooperativa företaget Consorzio Sintesi, som är inspirerat av den kooperativa rörelsens principer, där ömsesidighet, solidaritet och respekt för individen står i centrum. Överskott i rörelsen återinvesteras och konsortiet planerar att även öppna cateringverksamhet. De letar också efter en ny lokal nära Vatikanen, för att locka fler matgäster. En filial i Palermo står på agendan.

Men redan i vinter ska tre personer med Williams syndrom anställas på restaLa Locanda dei Girasoli. I dag har sju anställda Downs och en x-fragilt syndrom.

Sex är män och två kvinnor. Två par har hittat sin kärlek på jobbet. När jag besöker restaurangen en tidig fredagskväll möts jag av en energiskt laddad glädjestämning. Det ena paret, Federico Cortellessa och Viviana Polseli, tar en liten spontandans i den tomma restaurangsalen. Sen bänkar sig alla som ska jobba i kväll och äter en gemensam pizzamiddag innan restaurangen slår upp sina portar.

Servitören Simone Ippoliti jobbar i kväll. Han väntar på sin trolovade Anna Tagliabue, som är ledig i dag. Hon fyller 27 år och dyker upp med sin syster, pappa och vänner runt klockan sju när restaurangen öppnar. Alla samlas i entrén, står i ring och kramas en lång stund.

Senare anländer fler matgäster, bland andra chefen Enzo Rimicci för Consorzio Sintesi med fru och sällskap. Ettore Tommasetti, Federico, Simone och Viviana serverar och dukar av, Emanuele Raffaelli hjälper till i köket och Giacomo Cannucciari bistår pizzabagaren. Många pizzor blir det och de är otroligt goda. Desserterna har gjorts tidigare under dagen och smakar lika fantastiskt som de är vackra att se på.

Simone och de andra sjunger "Tanti auguri" för födelsebarnet Anna. Simone har köpt ett halsband i present med ett hängsmycke i form av bokstaven A. Anna blir märkbart rörd när hon öppnar paketet och Simone serverar henne en öl, som han noggrant friserat skummet på med en kniv.

Jag lämnar La Locanda dei Girasoli på gott humör, smittad av de anställdas sprudlande energi. Utöver det en suverän matupplevelse eller som romarna säger: "na bella magnata". Vad mer kan man begära.

Daniel Gahnertz

danielgargo[at]hotmail.com

Läs mera

www.svenskadaysforeningen.se

www.blf.net/neuropediatrik/org/trettondown.pdf

Downs syndrom beror nästan alltid på att det finns 47 istället för 46 kromosomer i kroppens alla celler. Personer med Downs syndrom (DS) har funnits i alla tider och i alla kulturer.

Williams syndrom kännetecknas av ett typiskt utseende och beteende, vissa fysiska symtom samt en utvecklingsstörning med en karaktäristiskt ojämn begåvningsprofil. Förekommer hos 5–10 per 100 000 personer. Är lika vanligt hos pojkar som hos flickor.

Orsaken till syndromet är en kromosomskada går inte i arv från någon av föräldrarna. (Socialstyrelsen)

Fragilt X-syndromet karaktäriseras av olika grader av utvecklingsstörning, ofta i kombination med autism och/eller

hyperaktivitet. Syndromet är den vanligaste ärftliga orsaken till utvecklingsstörning. Det orsakas av en förändring av ett arvsanlag med beteckningen FMR1, lokaliserat till X-kromosomen. (Socialstyrelsen)